

Rodzic pierwszym doradcą zawodowym swojego dziecka.

Jak i co może zrobić rodzic, aby pomóc dziecku w wyborach edukacyjno – zawodowych nie tylko w czasach koronawirusa?

Z powodu epidemii jesteśmy zmuszeni zmienić sposoby edukacji, przekazywania informacji, kontaktowania się z bezpośrednich na sposoby/metody wykorzystujące nowe technologie. Ze względu na obostrzenia związane z epidemią konsultacje nie mogą odbyć się osobiście.

Przekazuje Państwo informacje: jak Rodzic może pomagać swoim dzieciom w dokonywaniu wyborów edukacyjno-zawodowych, bo takie, niezależnie od sytuacji uczeń będzie musiał podejmować.

Zachęcam do lektury i wykorzystania w codziennej pracy z dzieckiem.

Opierając się na badaniach przeprowadzonych wśród uczniów przez KOWEZiU dotyczących kto i co ma największy wpływ na ich edukacyjne i zawodowe wybory okazało się, że największy wpływ na decyzje edukacyjno-zawodowe uczniów mają:

- **rodzice oraz tradycje rodzinne,**
- grupy rówieśnicze, znajomi i koledzy,
- nauczyciele,
- wiedza czerpana z Internetu,
- opinie o szkołach i znajomość szkół, odległość danej placówki od miejsca zamieszkania,
- moda na dany zawód,
- media oraz prognozy, jakie możliwości finansowe da ukończenie danej szkoły czy kierunku.

Rola rodzica w rozpoznawaniu możliwości dzieci jest niezwykle ważna.

Rodzice mogą bardzo dużo powiedzieć swojemu dziecku o nim samym obserwując go w rozmaitych sytuacjach, w czasie wykonywania różnych zadań, zadając pytania, prowadząc rozmowy, uważnie słuchając, obserwując, podczas zabaw, wspólnego spędzania czasu, wykonywania ulubionych czynności, podejmowaniu decyzji, rozwijając zauważone zainteresowania.

Rodzicu poznaj swoje dziecko i świadomie pomagaj.

Na co zwrócić uwagę, aby wybory edukacyjno-zawodowe były jak najbardziej trafne?

I. Zasoby.

Kluczem do podjęcia decyzji o wyborze szkoły ponadgimnazjalnej i zawodu jest poznanie samego siebie. Warto poświęcić czas na zebranie informacji o możliwościach/zasobach dziecka.

Rodzicu zwróć uwagę na:

- zdolności
- zainteresowania
- umiejętności
- mocne strony
- ograniczenia
- zainteresowania
- wartości
- postawy

Zainteresowania - mają wpływ na zachowania: chętniej zgłębiany i poszerzamy wiedzę, jeśli nas coś zainteresuje/ciekawi. Można zaobserwować zależność między zainteresowaniami a tym, czego lubimy się uczyć, jakie czynności chętniej wykonujemy. Rodzicu sprawdź co pasjonuje, zajmuje, ciekawi Twoje dziecko, co lubi robić najbardziej - jak to wykonuje, „to zapomina o „bożym świecie”, o czym z pasją rozmawia, jakie programy ogląda, jakie przedmioty szkolne lubi (np.: jeśli dziecko interesuje się biologią, to chętnie będzie brało udział w konkursach, w kołach zainteresowań, olimpiadach z tej dziedziny). Rodzicu zwróć uwagę na przedmioty szkolne, którymi interesuje się dziecko, na zainteresowania pozaszkolne, które nie są bezpośrednio powiązane z nauką szkolną, na codziennie wykonywane obowiązki - rozmawiaj, pytaj, obserwuj - Co lubisz robić? Co sprawia Ci przyjemność?

Rodzicu - Jakie zainteresowania ma Twoje dziecko? Wypisz je wspólnie z dzieckiem.

Zdolności - to specyficzna konfiguracja zdolności ogólnych i specjalnych, umożliwiająca bardzo dobre wykonanie określonej, ukierunkowanej treściowo działalności, to sprawność do wykonywania czynności, dzięki którym człowiek zdobywa wiadomości, umiejętności, sprawności. Dziecko uzdolnione zadaje mnóstwo pytań, potrafi zdobywać wiedzę i szybciej niż rówieśnicy wychwytuje to, "co istotne", może interesować się j tym, co niezwykle i niekonwencjonalne. Gdy ma do wyboru odpoczynek na podwórku czy lekturę interesującej książki, bez wahania wybierze książkę, ponieważ w czysto intelektualnych dążeniach znajduje zarówno przyjemność, jak i wyzwanie. Dziecko uzdolnione zagłębia się w szczególnie interesujące go zagadnienia szybko opanowuje terminologię danej dziedziny i zaczyna się nią posługiwać, wykazuje koncentrację na zadaniu i ciekawość, tak, że zapomina o innych "rzeczach" Dziecko uzdolnione uczy się chętnie, szybko i efektywnie, ale woli pracować samodzielnie, według własnego planu. Najczęściej wyróżnia się zdolności ogólne, do których zalicza się inteligencję, spostrzegawczość, wyobraźnię, zręczność oraz zdolności specjalne, ukierunkowane przedmiotowo, np. językowe, matematyczne, muzyczne, plastyczne, techniczne czy sportowe, zdolności/możliwości intelektualne: jak radzi sobie z nauką? jakie ma oceny? jakie ma zasoby wiedzy i umiejętności?

Rodzicu - Jakie zdolności ma Twoje dziecko? Wypisz je wspólnie z dzieckiem.

Ośrodek Rozwoju Edukacji, Zespół ds. budowania Krajowego Systemu Wspierania Zdolności i Talentów; CODN 2009r.

Umiejętności - to zdolność wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla uczenia się lub działalności zawodowej Rodzicu: Co dziecko umie robić.? Jakie posiada umiejętności kluczowe.?

Przykładowe umiejętności: komunikacja, współpraca, radzenie sobie ze stresem, wyszukiwanie informacji, zarządzanie sobą w czasie, planowanie, słuchanie innych, analizowanie, wyciąganie wniosków, empatia, niesienie pomocy, wspieranie, zdobywanie i zapamiętywanie informacji, umiejętności uczenia się.

Rodzicu - Jakie umiejętności ma Twoje dziecko? Wypisz je wspólnie z dzieckiem.

Wartości

Wartości to wszystko to, co ważne, wartości kształtują postawy, mają wpływ na motywację, pobudzają do działania. Wartości obejmują i normują wszystkie wymiary życia. Dotyczą sfery fizycznej, psychicznej, duchowej i społecznej. Wartości wyznaczają postawy wobec ludzi i rzeczy, wpływają na samoocenę.

O wartościach można powiedzieć, że są to:

1. Rzeczy i sprawy ważne, cenne, pożądane
2. Życiowe drogowskazy, mapy, kompas
3. Standardy naszych myśli, postaw i zachowań, które mówią o tym, kim jesteśmy, jak żyjemy i jak traktujemy innych ludzi
4. Kryteria naszych ocen, decyzji i wyborów¹

Bardzo ważne podczas dokonywania wyborów edukacyjno-zawodowych.

¹ Koźmińska I., Olszewska E., Z dzieckiem w świat wartości, Świat Książki, Warszawa 2007, s.41

Przykładowe wartości:

- Niesienie pomoc – Rodzicu: czy dziecko lubi i chce pomagać, czy jest wrażliwe na potrzeby innych, czy chętnie bierze udział w wolontariatach i innych akcjach?
- Niezależność/ Autonomia – Rodzicu: czy Twoje dziecko jest samodzielne, samo chce i podejmuje decyzje? Czy jest niezależne i działa samodzielnie? Czy łatwo się podporządkowuje czy może ma własne zdanie i działa według swojego planu?
- Profesjonalizm – Rodzicu: czy Twoje dziecko starannie wykonuje zadania, dba o szczegóły, chce wiedzieć?
- Przywództwo – Rodzicu: czy Twoje dziecko lubi przewodzić, kierować, podejmować działania czuć się ważnym, posiada cechy lidera, czy w szkole, organizacjach zajmował stanowiska np. przewodniczącego w samorządzie klasowym?
- Bezpieczeństwo i Stabilizacja - Rodzicu: czy Twoje dziecko lubi spokój, jasne sprawdzone procedury, ład i porządek, nie lubi pośpiechu, z rozważą podejmuje decyzje?
- Kreatywność i przedsiębiorczość – Rodzicu: czy Twoje dziecko jest pełne pomysłów, twórcze, lubi działać, ciekawi go wszystko co nowe, jest odważne, potrafi rozwiązywać problemy?
- Wyzwanie - Rodzicu: czy Twoje dziecko nie boi się ryzykować, jest odważne, śmiałe, lubi wszystko to, co nowe, podejmuje wyzwania?
- Styl Życia – Rodzicu: czy Twoje dziecko lubi planować, przebywać i w domu i poza nim, lubi równowagę?

Rodzicu - Jakie wartości są ważne dla Twojego dziecka? Wypisz je.

Temperament

Temperament jest jedną z cech składowych osobowości. Z temperamentem się rodzimy, jest więc obecny od wczesnego dzieciństwa. Temperament jest względnie stały, ale przejawia się w zróżnicowanym zachowaniu, wpływa na rozwój osobowości, na kształtowanie cech. Na poziomie dziecka wpływ temperamentu jest bardzo silny. W dalszym rozwoju, na etapie adaptacji do środowiska, kształtują się postawy, wartości i inne charakterystyki.

Wg klasyfikacji Hipokratesa-Galena wyróżniono cztery podstawowe rodzaje ludzi: flegmatyk, choleryk, sangwinik i melancholik.

Rodzicu:

-czy Twoje dziecko: jest energiczne, niecierpliwe, potrzebujące działać, impulsywne, zaangażowane w to, co robi, mówi głośno i dobitnie, gestykuluje, jest odważne i śmiałe, posiada cechy przywódcy, lubi wykonywać wiele zadań na raz, szybko wpada w złość?

-czy Twoje dziecko: jest emocjonalne, pogodne i towarzyskie, szybko nawiązujące kontakty, kreatywne, pomysłowe, rozmowne i śmiałe a jednocześnie brakuje mu systematyczności i wytrwałości?

-czy Twoje dziecko lubi wszystko dokładnie przemyśleć i przeanalizować zanim na coś się zdecyduje, jest dokładne, cierpliwe, potrafi obserwować, wyciągać wnioski, jest małomówne, wyrozumiałe, potrafi się łatwo adaptować, nie lubi nagłych zmian, uporządkowane, systematyczne, zaplanowane?

-czy Twoje dziecko lubi być we własnym świecie, jest zamknięte i lubi samotność, wrażliwe, empatyczne, pomocne, niechętnie pracuje z innymi, woli pracować sam i polegać na sobie, uczuciowe, opiekuńcze z dobrze rozwiniętą wyobraźnią i intuicją, ostrożny w nawiązywaniu kontaktów, świetny obserwator, może mieć kłopot z punktualnością?

Różnice w reagowaniu na te same bodźce związane są z temperamentem, który determinuje m.in. wybory związane z zawodami i edukacją.

Rodzicu - Jaki temperament ma Twoje dziecko?

Stan zdrowia

Rodzicu czy Twoje dziecko jest pod opieką jakiejś specjalistycznej poradni, czy ma zdiagnozowane choroby?

Zawody należy wybierać zwracając uwagę na stan zdrowia, przeciwwskazania zdrowotne itp.

Rodzicu - Jaki jest stan zdrowia Twojego dziecka?

Rodzicu warto znać: potrzeby swojego dziecka, środowisko, w którym przebywa, ulubione lub nie lubiane przedmioty, mocne i słabe strony, co najbardziej lubi robić lub najbardziej nie lubi, za co inni go chwalą, dlaczego działa lub nie działa w różnych organizacjach, plany dziecka dotyczące przyszłości (jeśli takie posiada na podstawie jakich informacji dziecko podejmuje lub zamierza podejmować decyzje edukacyjne czy zawodowe?)

II. Zawody

Po rozpoznaniu zasobów warto posiadać wiedzę z zakresu zawodów, która jest konieczna do podjęcia decyzji o wyborze szkoły. Wszystkie te informacje posłużą do trafnego wyboru zarówno obszarów zawodowych i szkół

Poznaj zawody i wybierz zawód, który będzie odpowiadał Twoim zasobom.

Rodzicu – razem z dzieckiem zbierajcie informacje, sprawdzajcie, wybierajcie zawody.

Co warto wiedzieć o zawodach? Poszukiwanie wiadomości o zawodach jest bardzo ważnym krokiem w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych. Ryzykowne jest wybieranie zawodu bez rzetelnej, aktualnej i wyczerpującej informacji o nim. Jeśli Twoje dziecko jest zainteresowane jakimś konkretnym zawodem, to dobrze jest dowiedzieć się o nim jak najwięcej. Jakich informacji szukać? Gdzie szukać informacji? Na co zwrócić uwagę? Wskazane jest, jeśli dziecko (rodzic także) dowie się:

- jakie czynności zawodowe wykonuje osoba w danym zawodzie,
- jakie są wymagania wobec osób zainteresowanych określonym zawodem,
- w jakich warunkach wykonuje się pracę w danym zawodzie,
- jakie są przeciwwskazania do pracy w danym zawodzie (kto nie powinien wykonywać tego zawodu głównie ze względu na stan zdrowia),
- jakie trzeba mieć wykształcenie,
- co to są i jak zdobyć kwalifikacje zawodowe,
- jakie są możliwości doskonalenia zawodowego, poszerzania zakresu kompetencji w zawodzie,
- jakie są szanse na znalezienie pracy²,

Poznaj zawody z wykorzystaniem stron – tu znajdziesz potrzebne informacje o zawodach:

<https://mapakarier.org/>

<http://informatator.brp.edu.pl/>

<http://www.infodoradca.edu.pl/>

<https://opinieouczelniach.pl/katalog-zawodow>

²<https://doradztwo.ore.edu.pl/pomagam-mojemu-dziecku-wybrac-zawod-szkole-ponadgimnazjalna-broszura-dla-rodzicow/>

<https://interviewme.pl/blog/lista-zawodow>

<https://psz.praca.gov.pl/-/180719-przewodnik-po-zawodach-wydanie-ii>

<https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

<http://szkolnydoradcazawodowy.edu.pl/poznajemy-zawody/opisy-zawodow-przewodnik-po-zawodach/>

Ważne jest, aby tak trudne decyzje były podejmowane świadomie i wspólnie – rozmawiając, poznając siebie, szukając informacji, analizując, wybierając najlepsze rozwiązania.

III. Edukacja

Rodzicu wybierz z dzieckiem pasujące do zasobów dziecka i wybranych zawodów szkoły.

Poniżej linki do stron z informacją o szkołach – zapoznajcie się z nimi

<https://www.otouczelnie.pl/>

<https://studia.gov.pl/wyberz-studia/pages/search/wizard>

<https://waszaedukacja.pl/>

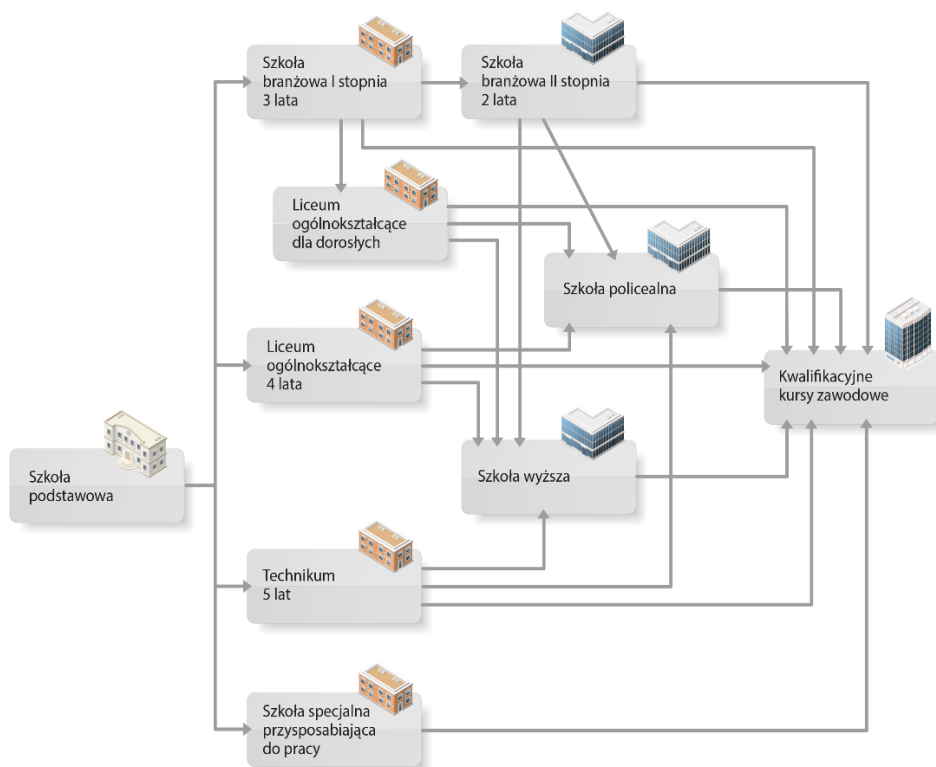
<https://edukacja.warszawa.pl/dla-ucznia-i-rodzica/rekrutacja/po-gimnazjum>

https://edukacja.warszawa.pl/dla-ucznia-i-rodzica/rekrutacja/po-szkole-podstawowejpo-gimnazjum/21979_plan-naboru-do-liceow

https://edukacja.warszawa.pl/dla-ucznia-i-rodzica/rekrutacja/po-szkole-podstawowejpo-gimnazjum/22147_siegnij-po-wiecej

<https://edukacja.warszawa.pl/dla-ucznia-i-rodzica/zasady-rekrutacji-harmonogramy-placowki-ogolnodostepne>

Schemat organizacyjny- co warto wiedzieć o systemie edukacji?

IV. Planowanie

Rodzicu – razem z dzieckiem zaplanuj działania – wykorzystajcie do tego kalendarz.

Powieś kalendarz w widocznym miejscu, sprawdzajcie terminy i efekty swoich działań.

- Określcie zadania i terminy realizacji zadań – pilnuj wyznaczonych terminów.
- Wyszukajcie informacje o zawodach – kiedy? Ustal termin w kalendarzu.
- Wyszukajcie informacji o szkołach – kiedy? Ustal termin w kalendarzu.
- Wyszukajcie informacji o terminach dni otwartych w wybranych szkołach, zaplanujcie wizyty w szkołach – dni otwarte – kiedy? Ustal terminy w kalendarzu.
- Wyszukajcie informacji o rekrutacji – kiedy? Ustal termin w kalendarzu.

Rodzicu

-rozmawiaj z dzieckiem o jego zainteresowaniach, pasjach, możliwościach intelektualnych, ulubionych przedmiotach

-towarzysz dziecku w codziennych obowiązkach, dzięki temu łatwo zauważysz proces przejścia z fazy dziecięcych marzeń o tym, by być kimś w przyszłości do fazy sprecyzowanych zainteresowań

-motywuj dziecko do szukania odpowiedzi na pytania: co jest dla mnie ważne, w czym jestem dobry, co lubię robić?

-wspieraj i pomagaj w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej, określaniu celów

-gromadź informacje o szkołach: poznaj ofertę szkół i typy szkół, zasady i terminy rekrutacji, gromadź informacje o zawodach, rynku pracy.

Rodzicu Twoje dziecko podejmuje ważne decyzje!

Skontaktuj się z doradcą zawodowym, aby wspólnie omówić ścieżkę edukacyjno- zawodową, jeśli będzie taka konieczność

Powodzenia

Bożena Fronczek
Doradca zawodowy